

Výkon a motivace

$$V = f(M \times S)$$

→ Yerkes-Dodsonův zákon

Výkonová motivace – relativně stálá tendence jedince dosahovat určité úrovně v činnosti, ve které je možné dosáhnout jak úspěch tak neúspěch.

Je určena poměrem

- a) tendencí dosáhnout úspěchu
- b) tendencí vyhnout se neúspěchu

- význam dlouhodobého plánování, cílové orientace

Determinanty a souvislosti utváření výkonové motivace

	Vysoká výkonová m.	Nízká výkonová m.
	Harmonické prostředí Vyšší vzdělání rodičů Prvorození Samostatnost ve výchově Pozitivní uznání Větší volnost v rozhodování Méně autoritářská výchova	Disharmonické prostředí Nižší vzdělání rodičů Další v pořadí Žádné či přehnané požadavky Autoritativní výchova Více zákazů, omezení Větší důraz na poslušnost
Převažující zaměření	Tendence dosáhnout úspěchu Osobní cíle s delším čas. plánem Větší důraz na schopnosti Plánování budoucích činností Větší testování reality	Tendence vyhnout se neúspěchu Krátký či žádný cíle Větší důraz na prestiž Neplánují Fantazie, představy, úniky
Sebehodnocení	Větší síla ega Přiměřená aspirace Spíše optimistické odhadování úspěchu v nové činnosti	Malá síla ega Aspirace žádné či nepřiměřené Pesimistické odhady
Výkonnost	Vyšší v náročnějších Vyšší postavení v práci	Nižší v náročnějších činnostech Nižší postavení
Další osobn. vlastnosti	Dovedou čekat na úspěch Větší ochota postupovat riziko	Neumí čekat Neriskují

Motivační profil

- stabilní charakteristika člověka, jde o popis a strukturaci základních motivátorů. Vycházíme z představy, že lidé se neliší tolik co kvality, tzn. že většinu motivátorů můžeme nalézt u všech, ale co do kvantity. Proto můžeme identifikovat několik základních dimenzí, které si můžeme představit jako škály s extrémními hodnotami.

Současně motivační profil naznačuje určité hranice, limity lidské činnosti. Např. člověk, který je výrazně orientován na teď a tady nebude tolik preferovat perspektivní činnost do budoucna, apod.

Znalost motivačního profilu umožňuje

- a) lépe pochopit jednání člověka
- b) účinněji stimulovat

Základní dimenze

- **Orientace na úspěch - orientace na vyhýbání se neúspěchu**
 - každodenní úkoly jsou výzvy, příležitost k aktivitě, realizaci x obdobné situace jako ohrožení, nebezpečí, narušení vlastního sebehodnocení, vlastní kompetentnosti
- **Orientace na úspěch - orientace na vlastní činnost**
 - zvýšená míra soutěživosti až soupeřivosti x radost z vykonávání činnosti
 - hlavní je úspěch, sláva, kariéra, uznání x úspěch jako by-produkt
- **Situační orientace - perspektivní orientace**
 - zaměření na teď a tady, na aktuální situace, stav. Často to může jít až do absence osobních cílů a perspektiv, v lepším případě jde o cíle konkrétní a krátkodobé
 - neustálé zaměřování na budoucnost, někdy až nižší schopnost přiměřené reflexe aktuální reality
- **Individuální orientace - skupinová orientace**
 - jedinec nezávislý na sociálních kontaktech, na mínění a názorech druhých lidí, jde o výrazně samostatného a nezávislého jedince, až individualistu a egocentristu
 - až nekritické ztotožnění se jedince s určitou skupinou pro něj významných lidí, s jejich sociálními normami.
- **Osobní orientace - prosociální orientace**
 - lidé činící vše se zřetelem k sobě samému, s ohledem na svůj vlastní prospěch, nejenom ekonomický
 - zaměření na druhé osoby, služba, apod.
- **Činorodost - pasivita**
 - vyhraněná aktivita - nečinnost
- **Orientace na ekonomický prospěch - morální uspokojení**
 - v této dimenzi se projevuje odlišná hodnotová orientace. Na jedné straně je pro jedince typická orientace na ekonomický prospěch, materiální či hmotné hodnoty, na druhé straně jde o hodnoty etické, estetické, morální, ideové.
- **Zaměření směrem k podniku - zaměření směrem od podniku**
 - vyhraněná identifikace jedince se svým pracovním zařazením - udržování značného odstupů pracovníka od podnikového dění, aktivní usilování o jakousi osobní nezávislost

www.euroekonom.sk